

Bomenstichting Den Haag

Aan:
Het college van Burgemeester en Wethouders
p/a info-internationalezone@denhaag.nl

Den Haag, 14 januari 2016

Onderwerp: zienswijze plan internationaal park

Bijlage 1: aantal bomen dat moet verdwijnen vanwege de stuifdijk, randstadrail en verbreden lindelaan.

Bij deze reageert de Bomenstichting Den Haag (BS DH) op uw plan voor een internationaal park.

BS DH werkt dezer dagen mee aan de gezamenlijke reactie van de organisaties en personen die samenwerken voor het behoud van de Scheveningse bosjes, de Waterpartij en het Westbroekpark. Daarbij willen wij benadrukken dat het gemeentebestuur echt zuinig zou moeten zijn op het groen dat nog aanwezig is in Den Haag. Wij zien niet in hoe met droge ogen beweerd zou kunnen worden dat het plan voor het internationaal park past in het centrale beleidsvoornemen van de Stedelijke Groene Hoofdstructuur om op eenduidige en herkenbare wijze het groen dat deel uitmaakt van de SGH duurzaam in stand te houden.

Duurzaam instandhouden zou wél kunnen door de draad van de Nota ecologische verbindingzones 2008-2018 weer op te pakken. In die nota van het gemeentebestuur staat voor de Scheveningse zone centraal dat die onderdeel is van de duinverbinding tussen de Oostduinen en het Westduinpark. Wij ondersteunen van harte de doelstelling uit de nota over verbindingzones dat, mede gezien de omvang van de gebieden, een hoog ambitieniveau wordt nagestreefd. Inrichting en beheer moeten zich richten op:

- het behoud van aanwezige doelsoorten als bosuil, eekhoorn en nachtegaal,
- het opheffen van barrières en
- het maken van schuilplekken en andere overlevingseisen voor de doelsoorten.

Dit impliceert een goede boombescherming. Belangrijk element is daarbij de aanwezigheid van rijke ondergroei, geen open stukken groter dan 30 meter. Tot de belangrijkste verbeterpunten behoort volgens de nota het oplossen van de barrière van de prof. Teldersweg. Dat steunen wij, maar het moet wel op een ecologisch effectieve wijze vorm krijgen, dus als overwelling van de drukke autoweg. Voorzieningen voor parkeren van auto's in de bosjes zouden ondergronds moeten worden gesitueerd.

In de Scheveningse bosjes staan onder andere veel mooi uitgegroeide beuken, eiken, kastanjes, esdoorns en iepen. Zij hebben ruimere standplaatsen dan elders in de stad mogelijk is. Zij zijn in de kracht van hun leven, met een levensverwachting van nog meer dan 100 jaar. Hier en daar gaat het dan ook om exemplaren die door de beheerder uitdrukkelijk (met een blauwe stip) als 'toekomstbomen' zijn aangemerkt. Belangrijk is om het eindbeeld van een binnenduindrondbos vast te houden, dat wil zeggen loofbos met zomereik als een van de belangrijkste soorten. Door het bos te gaan bestempelen als onderdeel van een 'park' hanteert u een perspectief dat zich hiermee niet goed verdraagt.

Bomenstichting Den Haag

Het bos kan wel hier en daar open plekken en doorzichten bieden. Soorten die domineren ten koste van andere soorten dienen verwijderd te worden. Veelal wordt daartoe de esdoorn aangewezen, maar bedacht moet worden dat de esdoorn wel een inheemse soort is.

Het met het parkplan beoogde grootschalig rooien van bomen, waaronder prachtige beeldbepalende bomenrijen, ten behoeve van de nieuwe padenstructuur, de nieuwe waterloop met speelvijver en de entreepleinen is in strijd met het gemeentelijk beleid dat vastligt in de SGH en is uitgewerkt in de nota over ecologische verbindingzones. Het zal in een voorzichtig scenario zeker honderden bomen treffen (zie ook de bijlage bij deze reactie). Langs de Scheveningseweg verdwijnen alleen al blijkens de webpagina van Boombeheer Den Haag voor de Stuifdijk 149 grote bomen. Daar komt ter plaatse nog verlies aan 309 bomen bij als gevolg van verbreding van de trambaan voor nieuw materieel. Bij het verdwijnen van zo veel bomen ontstaat ter plaatse een barrière tussen de Scheveningse Bosjes en park Zorgvliet. Langs de laan die start bij het tolhek zouden twee beeldbepalende rijen fraaie linden sneuvelen, in totaal 66 stuks. Ook is in het parkplan sprake van uitdunning van het bos. Te vrezen valt dat naast het totaal voor het internationale park als zodanig ook de door Madurodam beoogde uitbreiding een flink verlies aan bomen tot gevolg zal hebben.

Veel bomen die weliswaar niet zullen worden omgehaald zullen niettemin nadelige gevolgen ondervinden van:

- nieuwe wegverharding boven de wortels;
- het afgraven van reliëfs waarmee de aanleg van bredere paden en de waterloop gepaard gaat en
- het wijzigen van grondwaterstanden als er gepompt moet gaan worden om water in de duintuinen te krijgen.

Een en ander leidt tot rigoureuze versnippering van de Scheveningse bosjes en zware ecologische vermindering. Veel aanwezige dier- en plantensoorten zijn gevoelig voor verstoring van de rust en nachtelijke duisternis. In deze tijd doemt bij grootschalige ontsluiting van groengebieden helaas ook levensgroot het gevaar op van schade door vandalisme.

Niet alleen voor bomen maar ook voor struiken en kruiden is de bodemkwaliteit van cruciale betekenis. Een oplossing voor de opgetreden verzuring die overweging verdient is om telkens (in afwisseling) delen van de groengebieden te sluiten voor publiek (en honden) totdat de bodem weer is hersteld en een gezonde standplaats vormt voor bomen.

Het voorgaande gaat vooral over de Scheveningse Bosjes, het binnenduïnbos waarvoor minder intensief beheer nodig is. Het geldt niet zonder meer voor de Waterpartij als herdenkings- en recreatiegebied en het Westbroekpark met het rosarium, een landschapspark met fraaie zichtlijnen en bospartijen en bosschages. Maar ook daar staan prachtige bomen, waaronder een monumentale meerstammige zomereik, die als alle bomen gebaat zijn bij rust. Het beheer van die gebieden moet daarop gericht zijn.

Onze laatste opmerking betreft een van de entreepleinen. Voor velen is het George Maduroplein een belangrijke entree tot het plangebied, al wordt het in de plannen niet als zodanig aangemerkt. Het heeft echter weinig uitnodigend karakter: het doet kaal aan, ondanks de lange bloembakken, en de afwerking van de onderkant of zijkant van het viaduct heeft een hoog betongehalte. Voor fietsers en voetgangers is het er winderig. Voor de automobilist die over het viaduct het gebied binnenrijdt

Bomenstichting Den Haag

domineert de enorme Hans Brinker op een kale dijk met vaal geworden kunstgras. Het Maduroplein zou dan ook onzes inziens als visitekaartje van het park een flinke vergroening moeten krijgen, met name via aanplant van echte bomen die beschutting kunnen gaan bieden en het oog wat meer strelen.

Met vriendelijke groet,

Clara Visser
voorzitter

Bomenstichting Den Haag

Bijlage bij zienswijze Bomenstichting Den Haag over internationaal park
Aantal bomen dat moet verdwijnen vanwege de stuifdijk, randstadrail en verbreden lindelaan.

1) Scheveningseweg – aantal bomen dat moet wijken vanwege de Stuifdijk

	zijde trambaan	zijde Scheveningse Bosjes	Totaal
Van Stolkweg/Kanaalweg:	37	niet ingetekend	> 37
Telderstracé – Goedkooplaan:	40	niet ingetekend	> 40
Goedkooplaan - V d Spuiweg:	52	20	72
	----- +	----- +	----- +
Totalen stuifdijk	129	> 20	> 149

2) Scheveningseweg – aantal bomen dat moet wijken vanwege Randstadrail

	zijde autoweg	zijde Sch bosjes / NIBC Bank	Totaal
Van Stolkweg/Kanaalweg:	39	47	86
Telderstracé - Goedkooplaan:	33	40	73
Goedkooplaan – V d Spuiweg:	51	55	106
V d Spuiweg – Burgem Patijnlaan	22	22	44
	----- +	----- +	----- +
Totalen RR	145	164	309

Totaal Scheveningseweg: stuifdijk + RR = > 149 + 309 = > 458

Veel voorkomende **soorten**, die gerooid moeten worden, zijn:
Dubbelbloemige paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum* 'Baumannii')
Witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum* 'Pyramidalis')
Rode paardenkastanje (*Aesculus carnea* 'Briotii')
Hollandse linde (*Tilia x europaea*)
Zomerlinde (*Tilia platyphyllos*)
Zomereik (*Quercus robur*)
Gewone beuk (*Fagus sylvatica*)
Iep (*Ulmus hollandica* 'Vegeta')
Valse acacia (*Robinia pseudoacacia* 'Bessoniana').

3) De lindelaan – aantal bomen dat moet wijken vanwege de verbreding van het pad

Bij de aanleg van een breed pad zouden er 63 (ene zijde van het pad 33 exemplaren, andere zijde 30 exemplaren) lindebomen moeten verdwijnen (*Tilia europaea* = Hollandse linde). Ze zijn alle 36 jaar oud, net volwassen.

Totaal Lindelaan: 63 lindes